

Nogmaals: De begrafenis van Jefta in Richteren 12:7

Als aansluiting bij mijn stukje over de begrafenis van Jefta wil ik hier een exegetische onderbouwing geven van de plaats waar Jefta begraven werd. Hieronder noem ik een aantal exegeten en vertalingen die hun licht hierover hebben laten schijnen.

De oudste vertaling, de Septuaginta, vertaalt ‘in zijn stad’, evenals een oude Latijnse vertaling. Veel latere commentatoren sluiten zich hierbij aan:

D.I. Boling zegt: De Masoretische tekst is onmogelijk. Waarschijnlijk is de slotletter (de jod) van het woord ‘steden van’ oorspronkelijk een ‘waw’ geweest, wat de betekenis heeft van het lijdend voorwerp. De vertaling wordt dan ‘in zijn stad’.

Ook J.A. Soggin en V.H. Matthews hebben deze zelfde opvatting.

De vrij letterlijke vertaling van de Amsterdamse school volgt echter de Masoretische versie: ‘In de steden van Gilead’. Ook S. Niditch vertaalt dit op deze manier.

Omdat het onaannemelijk is dat iemand op meerdere plaatsen tegelijk begraven wordt kiezen veel exegeten ervoor om te vertalen ‘één van de steden van Gilead’. (Zo T.J. Schneider en J.F. Moore).

Enkele exegeten komen met een bizarre oplossing waarbij men het meervoud laat staan. Er is een Midrash, een Joodse verklaring, waarin verondersteld wordt dat Jefta tsaraät (melaatsheid) kreeg, waardoor hij zijn ledematen verloor terwijl hij door het land reisde. En overal waar hij een arm of been verloor, werd dat deel van zijn lichaam in die stad begraven. De Joodse geleerde Ralbag heeft het niet over tsaraät, maar meent wel dat na zijn dood delen van zijn lichaam als relikwieën hier en daar bewaard werden. D.I. Block volgt min of meer deze opvatting, en ziet verband met het verhaal in Richteren 19, waar het lijk van een vrouw in delen gesneden wordt, waarna de delen naar de diverse stammen gestuurd werden.

Omdat in geen enkele handschrift een wijziging te vinden is van de Masoretische tekst, meen ik dat we gewoon deze tekst moeten aanhouden. Daardoor wordt de vertaling: Hij werd begraven in de steden van Gilead.

Een extra argument hiervoor is dat de moeilijkst te begrijpen tekst in het algemeen de meest oorspronkelijke is. Afgeleide teksten en vertalingen hebben altijd de neiging de lastige tekst te vervangen door een gemakkelijker versie. En de vertaling ‘Hij werd begraven in één van de steden van Gilead’ is duidelijk de eenvoudigste versie, en dus te wantrouwen.

Lukas de Groot, Januari 2025